

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 2 en 3 /1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 februari 2018 tot uitvoering van het decreet van 22 december 2017 houdende een premie om de transitie van werkzoekenden naar ondernemerschap te stimuleren

- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Oorspronkelijk kon de transitiepremie voor ondernemers enkel toegekend worden aan een werkzoekende ouder dan 45 jaar en jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd. Het totale bedrag van de premie bedroeg €15.600 per begunstigde.

In navolging van het VESOC-akkoord Alle Hens Aan Dek (AHAD) werd bij beslissing van de Vlaamse Regering van 26 maart 2021 de doelgroep van de transitiepremie voor één jaar uitgebreid naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. De premie werd hierbij ook gehalveerd tot €7.800. Deze tijdelijke maatregel loopt ten einde op 31 maart 2022.

De Vlaamse Regering wil werkzoekenden blijvend stimuleren om zich opnieuw op de arbeidsmarkt te begeven. Om een werkzaamheidsgraad van 80% te realiseren is het belangrijk dat we iedereen aan boord krijgen. Ook de groep van werkzoekenden die wenst te starten als zelfstandige ondernemer in hoofdberoep. Ondernemerschap blijft een gelijkwaardige optie voor de activering van werkzoekenden.

Voorliggend voorstel heeft tot doel om alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden blijvend te stimuleren om de stap naar ondernemerschap te zetten, en voorziet in de structurele uitbreiding van de doelgroep van de transitiepremie naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden en in de structurele halvering van de premie. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de conceptnota die hieromtrent op 19 november 2021 door de Vlaamse regering is goedgekeurd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggend besluit heeft betrekking op het beleidsveld werk.

Met deze maatregel zetten we in op de strategische doelstelling 1: Meer mensen aan het werk en op de strategische doelstelling 3: Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het oorspronkelijk ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd onderworpen aan:

- Taalkundig- en wetgeving technisch advies nr. 2021/443 ontvangen op 24 november 2021;
- Het advies van de Inspectie van Financiën van 15 december 2021, MAV/KMI/21/683/315 (KRAB 2021002918);
- Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor begroting, van 14/1/2022.
- Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen van 14 februari 2022
- Het advies van de Raad van State met nummer 71.067/1 van 11 maart 2022

De Vlaamse regering verleende op 14 januari 2022 haar eerste principiële goedkeuring aan het ontwerp van besluit (VR 2022 1401 DOC. 0016/2BIS)

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Een transitiepremie is een ondersteunende premie voor niet-werkende uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die een eigen zaak opstarten. Als zij zelfstandige in hoofdberoep worden, verliezen ze hun werkloosheidsuitkering. Dankzij de transitiepremie en het daarbij horende prestarterstraject wordt het risico op inkomensverlies deels ondervangen en ingezet op competentieversterking. Op die manier wil de Vlaamse overheid werkzoekenden stimuleren om ondernemer te worden.

Een prestarterstraject focust op de voorbereiding van de opstart van een eigen onderneming. Het prestarterstraject heeft tot doel aan te leren hoe een ondernemings- en financieel plan wordt opgesteld, waarbij de haalbaarheid van het ondernemersidee wordt ingeschat. Dit moet garanderen dat een kandidaat ondernemer met een realiseerbaar ondernemingsidee start. Het prestarterstraject omvat daartoe de volgende elementen:

- De opmaak van een goed uitgewerkt en haalbaar businessplan;
- Het versterken van de algemene ondernemerscompetenties.

Het prestarterstraject heeft een minimum doorlooptijd van zes weken. Aangezien een prestarterstraject positief afgerond dient te zijn voor men de transitiepremie kan ontvangen, wordt er een screening van de werkzoekende gedaan. Een werkzoekende ontvangt een attest vanuit het prestarterstraject nadat deze een haalbaar businessplan heeft gemaakt en over voldoende ondernemerscompetenties beschikt.

Oorspronkelijk kon een maandelijkse transitiepremie enkel toegekend worden aan een werkzoekende ouder dan 45 jaar en jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd die zich vestigt als zelfstandige in hoofdberoep nadat hij/zij een prestarterstraject met succes heeft beëindigd.

Sinds 1 april 2021 werd in het kader van het VESOC-akkoord 'Alle hens aan dek' de doelgroep van de transitiepremie uitgebreid naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden voor de periode van één jaar. Daarbij werd het premiebedrag (dat maandelijks wordt uitbetaald gedurende 8 kwartalen) gehalveerd, namelijk van €15.600 naar €7800. Deze tijdelijke uitbreiding van de doelgroep loopt ten einde op 31 maart 2022. Ik kies ervoor om deze uitbreiding structureel te maken vanaf 1 april 2022.

Als minister wens ik werkzoekenden blijvend te stimuleren om te starten als ondernemer. Ik kies er daarom voor om de tijdelijke uitbreiding van de doelgroep van de transitiepremie naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden structureel te maken vanaf 1 april 2022. Hierdoor continueert de huidige werking. Om de maatregel binnen de budgettaire mogelijkheden vorm te geven, behoud ik de halvering van de premie voor alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. Op die manier hoop ik nog meer uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, zonder onderscheid, een duwtje in de rug te geven om de stap naar ondernemerschap te zetten.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de conceptnota die hieromtrent op 19 november 2021 door de Vlaamse regering is goedgekeurd.

In het SERV-advies van datum 14 februari 2022 uitte men de bezorgdheid dat sommige werkzoekenden het prestarterstraject herhaaldelijk opstarten of meerdere prestarterstrajecten volgen. Om de prestarterstrajecten niet nodeloos te belasten, suggereerden de sociale partners twee oplossingen.

De eerste suggestie betrof werkzoekenden slechts één prestartertraject op jaarbasis te laten volgen. Aangezien niet alle prestartertrajecten onder mijn bevoegdheid vallen, is deze oplossing niet uitvoerbaar.

De tweede suggestie betrof het verlengen van het haalbaarheidsattest van de prestartertrajecten tot één jaar. Vanuit een activeringsperspectief vind ik het niet wenselijk om de haalbaarheidsattesten te verlengen. Ik vind het belangrijk mensen aan te moedigen om zo snel als mogelijk terug aan de slag te gaan, hetzij als werknemer, hetzij als ondernemer.

In het advies van de SERV stelde men de evaluatie van de transitiepremie af te wachten alvorens wijzigingen door te voeren. Aangezien voor de toekomstige ondernemers continuïteit en duidelijkheid belangrijk is, en de tijdelijke uitbreiding van de doelgroep eindigt op één april, heb er ik ervoor gekozen om de maatregel reeds structureel te maken.

Het advies van de Raad van State nr. 71.067/1 werd ontvangen op 11 maart 2022. De opmerkingen van de Raad omtrent de aanhef van het besluit en het ontwerpartikel 2 werden opgevolgd. De aanbeveling die werd geformuleerd in de rubriek "algemene opmerkingen" wordt niet opgevolgd, het artikel 3 blijft aldus ongewijzigd. zodat de afzonderlijke premievoorwaarden (artikelen 3 en 3/1) duidelijk en transparant zijn.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN (PRO MEMORIE)

ARTIKEL 1: Dit artikel voorziet in een afwijking van de oorspronkelijk vereiste leeftijdsvoorwaarde van 45 jaar; de leeftijdsvoorwaarde van 45 jaar zal voortaan niet meer gelden .

ART. 2: Dit artikel bestendigt de vermindering van de premiebedragen.

ART. 3: Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van het besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT (PRO MEMORIE)

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De middelen voor de transitiepremie zijn voorzien op het begrotingsartikel: JBO-1JDB2CJ-WT.

In BO 2022 is een budget van € 14.231 keuro VAK/VEK voorzien. De middelen van de transitiepremie vloeien voort uit de heroriëntering van de werkhervattingstoelag. Door de verdere uitdoof van de

werkhervattingstoelage, zullen de komende begrotingsjaren nog bijkomende middelen vrijkomen die kunnen ingezet worden in het kader van de transitiepremie.

Voor de raming van de budgettaire kost van de transitiepremie houden we rekening met de uitdovende transitiepremie 45+, de raming van het bereik van de maatregel en de indexering van het premiebedrag.

De budgettaire kost van de oude stelsel transitiepremie kan exact berekend worden. (zie tabel). Tot en met 2023 zullen sommige ondernemers ouder dan 45 jaar nog betalingen vanuit de oorspronkelijke regeling ontvangen waarbij de premie hoger was¹. Het budget nodig voor de uitbetaling aan deze groep is gebaseerd op de goedgekeurde aanvragen voor 1 juni 2021 van 45 plussers. Op basis van deze aanvragen kunnen we een nauwkeurige inschatting maken van het budget dat nodig is voor de betalingen aan deze groep. Voor de kostprijs van de tijdelijke en de structurele uitbreiding baseren we ons op het verwachte aantal aanvragen per maand en de bijhorende betalingen die op dat moment in de tijd reeds kunnen plaatsvinden.

Het bereik van de nieuwe maatregel wordt geraamd op basis van de uptake van transitiepremie door het aantal werkzoekenden dat start met ondernemen in hoofdberoep. In 2019² zijn er 1.717 werkzoekenden ouder dan 45 jaar gestart met ondernemen vanuit een statuut van niet werkende-werkzoekende. Werkzoekenden ouder dan 45 jaar vormden op dat moment de doelgroep van de transitiepremie. Het aandeel goedgekeurde aanvragen binnen deze groep, beschouwen we als een indicator van de take-up binnen de volledige groep van werkzoekenden. Van de groep niet-werkende werkzoekenden ouder dan 45 jaar hebben slechts 351 personen of 20,44% een aanvraag gedaan tot de transitiepremie

Uit de cijfers van de KSZ blijkt dat er in 2018 4.384 uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zijn gestart met ondernemen in hoofdberoep. Uitgaande van een uptake van 20,44%, betekent dit dat we 896 goedgekeurde aanvragen op jaarbasis kunnen verwachten bij een uitbreiding naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden.

Deze raming wordt gestaafd door de beperkte cijfers die beschikbaar zijn over de recent uitbreiding. Sinds de uitbreiding van de doelgroep van de transitiepremie naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (1 april 2021) werden tot eind oktober 2021 315 aanvragen goedgekeurd. Op basis van deze cijfers zou men op jaarbasis 540 goedgekeurde aanvragen verwachten. Dit is lager dan het aantal verwachte aanvragen waarop bovenstaande berekening werd gebaseerd. Dit ondersteunt de verwachting dat de structurele uitbreiding van de doelgroep gerealiseerd kan worden binnen de beschikbare kredieten.

In het verslag van de Inspectie van Financiën lezen we dat men een uptake van 20,44% als een mogelijke onderschatting beschouwt. Werkzoekenden jonger dan 45 jaar worden verwacht dynamischer te zijn waardoor de uptake zou kunnen stijgen naar 30% In onderstaande berekeningen wordt de kostprijs bij een uptake van 30% meegenomen.

De premie is gekoppeld aan de afgevlakte gezondheidsindex. Het geïndexeerde premiebedrag bedraagt op dit moment €7.956.

Tabel 1: Kostprijs op jaarbasis voor de structurele uitbreiding van de doelgroep naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden bij een premie van € 7.956

Aantal	Premie	Kostprijs op jaarbasis	Beschikbaar budget op de basisallocatie
--------	--------	------------------------	---

¹ Oorspronkelijk bedroeg het totale bedrag van de premie €15.600. Na de laatste indexering die plaatsvond in oktober bedraagt deze premie in zijn totaliteit €16.554,84.

² Cijfers ontvangen vanuit VDAB

896 (bij een uptake van 20.44%)	€ 7.956	7.129 keuro	14.231 keuro
1.315 (bij een uptake van 30%)	€ 7.956	10.463 keuro	14.231 keuro

Tabel 2: Evolutie bestedingen bij een uptake van 20.44% voor de transitiepremie in 2022 - 2023 - 2024

	2022	2023	2024
Uitdovende transitiepremie 45+	2.533 keuro	349 keuro	0
Tijdelijke uitbreiding (aanvragen tot 31/03/2022) + Structurele uitbreiding transitiepremie: (aanvragen vanaf 1/4/2022) Kostprijs op jaarbasis bij een uptake van 20.44% voor de volledige groep van werkzoekenden bij een geïndexeerde premie van €7.956	5.255 keuro	7.060 keuro	7.129 keuro
Totale kostprijs	7.788 keuro	7.409 keuro	7.129 keuro

Tabel 3: Evolutie bestedingen bij een uptake van 30% voor de transitiepremie in 2022 - 2023 - 2024

	2022	2023	2024
Uitdovende transitiepremie 45+	2.533 keuro	349 keuro	0
Tijdelijke uitbreiding (aanvragen tot 31/03/2022) + Structurele uitbreiding transitiepremie: (aanvragen vanaf 1/4/2022) Kostprijs op jaarbasis bij een uptake van 30% voor de volledige groep van werkzoekenden bij een geïndexeerde premie van €7.956	7.712 keuro	10.361 keuro	10.463 keuro
Totale kostprijs	10.245 keuro	10.710 keuro	10.463 keuro

Op basis van deze ramingen is er ruim voldoende budget beschikbaar om de premie uit te betalen. De structurele uitbreiding van de doelgroep naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden kan dus gerealiseerd worden binnen de beschikbare kredieten.

We zijn ons bewust van de structurele onderbenutting van de transitiepremie. In 2019 was er een onderbenutting van 7.532 keuro, in 2020 was er een onderbenutting van 6.749 keuro. Ook in 2021 wordt een onderbenutting verwacht. Het Departement Werk en Sociale economie zal de benutting van de transitiepremie blijven monitoren en de maatregel indien nodig bijsturen.

Ter volledigheid geven we daarom nog mee dat op het niveau van de Vlaamse regering een conceptnota is goedgekeurd waarin naast voorliggende structurele verankering, nog een uitbreiding

van de doelgroep voor de transitiepremie naar niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden werd voorgesteld. Deze toekomstige uitbreiding wordt momenteel uitgewerkt binnen de beschikbare kredieten en zal een antwoord bieden op de huidige onderbenutting.

B. ESR-TOETS

Geen impact

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Geen impact

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Geen impact

E. VERDER TRAJECT

De structurele uitbreiding van de doelgroep van de transitiepremie zal via de communicatiekanalen van het departement Werk en Sociale Economie verspreid worden.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse regering;
- de Vlaamse minister van Werk te gelasten het voormelde ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Hilde CREVITS